

Vónloysið og vónin

Ælaboganum tú ikki kanst sita á.

Stjörnuna tú ikki kanst fanga.

Vindin tú ikki kanst síggja.

Í vónloysinum kennist alt tungt og svart,
kalt og hart, svárt og sart.

Í vónini er ljós og gleði,

lív og megi,

styrki og sálarbót.

Ælabogin vakrast av øllum er.

Stjørnan bleiktrar og vísir veg.

Vindurin syngur uttan um meg og teg.

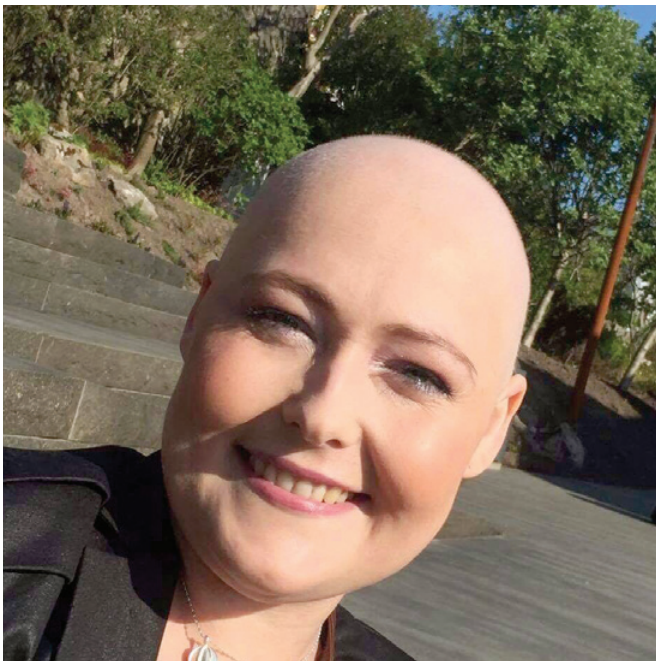
Vónloysið og vónin síggja tað sama
uppá hvør sín máta.

Lat tað góða fylla mest,
so tú kanst klára teg allarbest.

HAV VÓN!

Anna Ó. Reinert

Aarhus 23. november 2016

Anna Ó. Reinert hevur skrivað hesa yrkingina á listterapi-skeiði hjá Krabbameinsfelagnum. Í listterapi seta luttakararnir orð og litir á sínar tankar við m.a. at skriva, tekna og mála

Miðvís átøk ímóti lívmóður- hálskrabba

Lívmóðurhálskrabbi er ein sera álvarsom sjúka og telist millum tey sløgin av krabbameini hjá kvinnum, ið koma oftast fyrri. Í Føroyum kunnu allar gentur og kvinnur millum 12 og 28 ár lata seg koppseta ímóti lívmóðurhálskrabba, og allar kvinnur millum 25 og 60 ár fáa boðið fyribygjandi kanning ímóti sjúkuni

Á hvørjum ári doyggja fleiri hundr-
aðtúsund kvinnur í heiminum av
lívmóðurhálskrabba. Sambært WHO,
heimsheilsustovninum hjá ST, er
hetta tað slagið av krabbameini,
sum krevur flest kvinnulív í land-
synningspartinum av Asia og
Afrika og næstflest í Amerika. Men
eisini í Evropa ger sjúkan um seg. Í
Føroyum fáa umleið 10 kvinnur
staðfest sjúkuna árliga.

Koppseta ímóti sjúkuni

Tilboðini at fyribygja lívmóður-
hálskrabba eru vorðin alsamt betri
í Føroyum. Frá 1. desember 2012
hava allar gentur og kvinnur í
aldrinum 12 til 28 ár kunnað latið
seg koppseta ókeypis fyri lív-
móðurhálskrabba. Treytin fyrri at
verða koppsett ókeypis er, at tú
hefur fyllt 12 ár, tá koppsetingin
byrjar. Koppsetingarnar skulu verða
framdar, áðrenn tú fyllir 28 ár.

Høvuðsorsøkin til lívmóður-
hálskrabba er virusið Human Pap-
illomavirus, HPV. HPV er felags-
heiti fyrri fleiri enn 100 ymisk sløg
av virus. Summi teirra kunnu hava

við sær kyknubroytingar, sum
kunnu menna seg til krabbamein.
Koppsett verður ímóti HPV,
og koppsetingin fer fram hjá
kommunulækna. Fyri at hon skal
virka, skalt tú koppsetast trýggjar
ferðir í 12 mánaðir.

Fyribygjandi kanning

Eitt annað átak ímóti lívmóðurháls-
krabba er, at allar kvinnur í aldurs-
bólkinum 25-60 ár fáa boðið reglu-
liga fyribygjandi kanning fyrri
sjúkuna. Hetta verður gjørt við ein-
ari einfaldari kanning hjá komm-
unulæknanum. Endamálið er at dia-
gnostisera forstig til lívmóðurháls-
krabba og kunna veita viðgerð skjót-
ast gjørligt.

Krabbamein í lívmóðurhálsinum
rakar oftast kvinnur í bestu árum og
kemur meira enn so fyrri hjá ungum
kvinnum eisini. Kyknubroytingar
kunnu vera til staðar leingi, áðrenn
tær broytast til veruligt krabbamein.
Kommunulæknin tekur eitt sindur
av slími við lívmóðurmunnan at
kanna fyrri kyknubroytingar, tá
kanningin verður gjørd.

**Høvuðsorsøkin
til lívmóðurháls-
krabba er virusið
Human Papillo-
mavirus, HPV**

Átøk muna

Nágreinilig hagtøl um lívmóður-
hálskrabba finnast ikki í Føroyum,
men staðfest er, at árin 1994-2006
doyðu minst 15 kvinnur av sjúkuni.
Hetta merkir, at á hvørjum ári
doyggja nakrar kvinnur av einari
sjúku, sum til ber at fyribygja.
Heilsufakliga metingin er, at um
kvinnur taka av tilboðnum um
HPV-koppseting, fer at bera til at
fyribygja, at kvinnur fáa vanda-
miklu sjúkuna.